

5.9. Bórgyári visszaemlékezések – kis kitérőkkel – megemlékezés a Küzdy családról

Ismét egy nagy, helybeli dinasztiáról próbálok írni. Küzdy Endre és családja meghatározó szerepet töltött be Simontornya életében, sőt, leszármazottai révén tölt be ma is.

Küzdy Endre (bal oldalt) testvéreivel 1910 körül ¹

Küzdy Endre 1904. október 23-án született Nagyváradon. Édesanyja fiatalon elhunyt, három gyermeket hagyva maga után: Lászlót, Piroskát és Endrét. Az édesapa, Küzdy Kálmán 2. házasságából még két gyermek született: Bella és Ferenc. Endre 15-16 éves korában, az I. világháborút követő időkben a határon szökött át, s mivel László bátyja akkor már Simontornyán volt ferences testvér (Küzdy László Ponciát laikus testvér) természetes volt, hogy ő is Simontornyára jött.

Egész fiatalon került a bórgyárba – először a laborba mosogatónak, majd több munkahelyet végigjárva, a II. világháború alatt már vezető beosztásban dolgozott a króm-cseresben. Eközben Küzdy bácsi már családot alapított, felesége Szántó Mária, akinek családja eredetileg Tolnanémediről származott, de már generációk óta Simontornyán éltek.

A Szántó-család az 1910-es évek elején (A csíkos ruhás kislány Mária, később Küzdy Endréné) ²

¹ Fényképek Farkas Ferencné Küzdy Margittól

² Fénykép Farkas Ferencné Küzdy Margittól

Az ő édesapja Szántó János, édesanyja Barát Rozália. Szántó Jánosnak több testvére volt, akik kiterjedt családot hagytak, s a legtöbben közülük Simontornyán élnek, mint ahogy Barát-ágon is vannak rokonok.

Küzdy néni, Szántó Mária 1905 szeptemberében született a hatgyermekes családban. Két nővére, Julianna és Anna fiatalon meghaltak, bátyja József elkerült Simontornyáról, két gyermek apja volt. Három testvér maradt Simontornyán: János, felesége Kömüves Katalin, két fiúk Lajos és István; Rozália, férje Szabó Gyula, gyermekeik Viktória, Anna, Gyula és Éva; és Mária, Küzdy Endre felesége.

A Szántó-családról készült fénykép szomorú érdekessége, hogy az édesapa, Szántó János arcképe egy Amerikából küldött fotóról lett átmásolva a képre. Ő maga sajnos egyik útján Amerikába menet a hajón halt meg. A képen a bal oldali kislány Mária, a kicsi Rozália, János a jobb oldalon áll. Az édesapának nem sikerült számukra kinti munkájával gondtalanabb életet biztosítani.

Küzdy Endre feleségével, Szántó Máriával 1927 körül ³

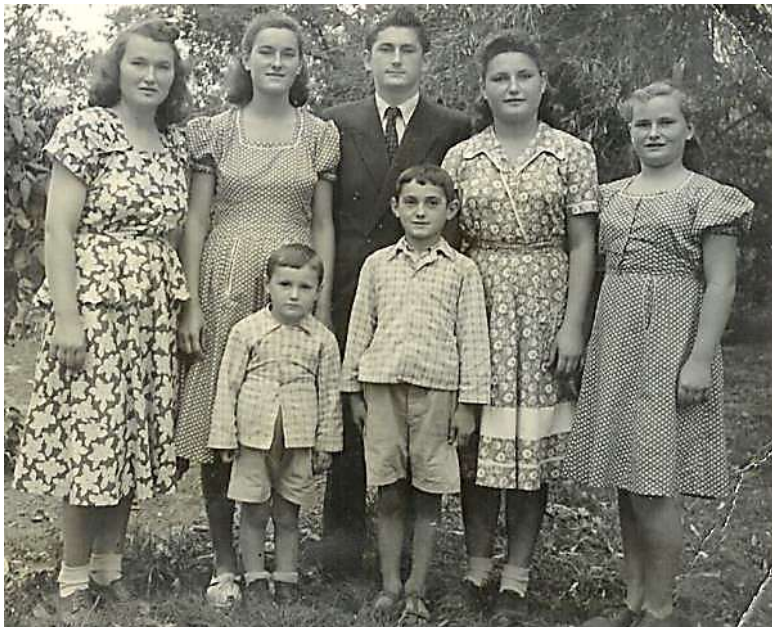
Küzdy Endre és Szántó Mária első gyermeke, Margit és második gyermeke, Erzsébet még a régi Szántó-házban született, mely a Gyár u. elején állt, a későbbi bölcsőde – ma a zöldre festett (hajdani iroda) épület – helyén. Harmadik gyermekük Kálmán – aki osztálytársam volt – már nem itt, hanem Széchenyi utcai házukban született, s a többi 4 gyermek: Gabriella, Piroska, László és Endre is, mert a családban 7 gyermek nevelkedett fel, akikről később szólok.

³ Fénykép Farkas Ferencné Küzdy Margittól

Küzdő Endre feleségével és – akkor még – hat gyermekükkel. Fent: Margit és Erzsébet, középen Gabriella, jobbról Piroska, a kicsi László, legelöl Kálmán ül (1942)⁴

Sajnos, édesanyjuk fiatalon halt meg, 41 éves korában, 1947 októberében. Legkisebb gyermeke 2 éves volt ekkor, Margit 19. Ő volt édesapja legfőbb segítsége testvérei felnevelésében, húgával, Erzsivel - és Rozika néni Szabó Gyuláné, Küzdő néni testvérhúga.

A Küzdő testvérek 1948-ban, már édesanyjuk nélkül. Balról: Margit, Erzsébet, Kálmán, Gabriella, Piroska. Előttük a legkisebb, Bandi, mellette Laci⁵

⁴ Fénykép Farkas Ferencné Küzdő Margittól

⁵ Fénykép Farkas Ferencné Küzdő Margittól

De nagyon sok segítséget kaptak az Erdélyben maradt nővértől, Piroskától is, aki sokat jött Magyarországra. Küzdy Endre 1957-ben nősült másodszor – a II. világháborús hadiözvegy Bauer Istvánné Gácser Franciskát vette feleségül, akinek első férjétől 2 felnőtt gyermeke volt, Mária és István. Ő is a börgyárban dolgozott, 1978-ban hunyt el. Gyermekei közül Mária Budapesten él, István itt maradt Simontornyán.

A krómgyár vezető dolgozói közül balról: Fráter Mihály, Wachter János, Horváth János, Küzdy Endre, mögötte Vének István, Varga Lajos, Kovács János. Előttük Steiger Ferenc, Molnár János, Kovács József ⁶

A börgyári munkákra visszatérve, Küzdy bácsi később a krómcsersző műhely vezetője lett, majd az egész krómos gyárrészleg vezetője. 1964-ben ment nyugdíjba.

Küzdy Endre nyugdíjba menetelekor, 1964. december 31-én készült kép: mellette balról 2. felesége Gácser Franciska, jobbról lánya Gabriella (Csapóné), balszálon Miski Dániel, jobbról Petres Pál és Molnár János munkatársai ⁷

⁶ Fénykép Csapó Jánosné Küzdy Gabriellától

⁷ Fénykép Farkas Ferencné Küzdy Margittól

Nagy szaktudása, precíz munkája és emberi tartása miatt nagy megbecsülés vette őt körül az egész községben. Munkája mellett a sportéletben is részt vett, s énekkarokban is, itt a háború előtt feleségével együtt.

Egy sportrendezvényen az 1930-as években. Balról: Küzdy Endre, Kiss Pál, Petres Pál, Polányi János ⁸

„A front alatt – híd már nem volt – az égő gyárat, s a község lakosait védeni csónakkal jött át a Sió túlsópartjáról éjszaka, id. Lampert Oszkárral együtt. Életük kockáztatásával mentették ki azokat a vegyszereket, melyek nagy robbanást okozhattak volna. Segítségükre volt még Filó Dezső és felesége, s a lengyel menekült Zbigniew Wojczykovsky is, aki Jancsky Vera férje volt, s a háború után irodafőnök lett a bőrgyárban.

Küzdy bácsi munkatársai közül megemlítem Molnár Jánost, Magyar Ferencet, Miski Dánielt, Kollmann Gyulát, Budai Mihályt. Többjükkel jó barátok, sőt (Misa bácsiékkal) keresztkomák is voltak. Mindezt Farkas Ferencné Küzdy Margitnál jegyeztem fel egy nyárvégi napon, ahol ott volt még Erzsí Csószné és Gabi Csapóné is, és felváltva emlékeztek vissza szüleikre, meséltek testvéreikről.

Küzdy Endrének és feleségének, Szántó Máriának 7 gyermeke született, 4 leány és 3 fiú: Margit, Erzsébet, Kálmán, Gabriella, Piroska, László, Endre. Édesanyjuk korai halála után a két nagylány, Margit és Erzsébet segítette az édesapának a kisebb testvérek felnevelésében.

Küzdy Endre 7 gyermekével 1948 körül. Balról Margit, az édesapa Endre fiával, László, Erzsébet. Mögöttük Piroska, Kálmán, Gabriella ⁹

1. Margit 1928-ban született, s a polgári iskola 3 osztályát Hőgyészen vizsgázva magánúton végezte, a negyediket már bentlakóként az apácák intézetében. 1950-ben ment férjhez Farkas Ferenchez, házasságukban saját gyermekük nagy sajnálatukra nem volt. Előbb üzletükben, később az ÁFÉSZ üzleteiben voltak bolti eladók. Férje nyugdíjasként a katolikus egyház gondnoka volt, korán elhunyt. Margit nyugdíjas éveit igen tevékenyen tölti, több alapítványt indított útjára: a városit Simontornya múltjáért, s az egyházit férje emlékére. Sok

⁸ Fénykép Molnár Gyuláné Petres Mancitól

⁹ Fénykép Csósz Istvánné Küzdy Erzsébettől

rendezvényen személyesen is részt vesz: szaval, évekig tagja volt az énekkarnak stb., ahogy egészsége engedi. Ma is ő az, akihez a testvérek, a család tagjai „hazajárnak”.

2. Erzsébet, Csósz Istvánné 1930-ban született, ő is Hőgyészen végezte el a polgári iskolát. Szintén az ÁFÉSZ boltjaiban dolgozott. Az apai házban ő maradt családjával testvérei mellett. Férje a börgyárban tímárként dolgozott, s két fiúk, István és László is kezdetben börgyári dolgozó volt. István felesége Cseh Ilonka, 2 leányuk Mónika és Anikó. László felesége Tenke Piroska, két fiuk László és Gábor. Csósz László a börgyárban villanyszerelőként, de szakszervezeti vezetőként is dolgozott, és több cikluson keresztül városi képviselő, jelenleg alpolgármester.

3. Kálmán 1932-ben született s négy éven át az elemiben osztálytársam volt. Jól tanuló, jó eszű fiú volt. Ő a tímár szakmát tanulta ki a börgyárban, s ott is dolgozott egész nyugdíjazásáig. Felesége Kőműves Julianna, akinek több testvére él Simontornyán, sőt családjában lelkes turisták is voltak gyermekkorukban. Leányuk, Edit Cserháti Péterhez ment feleségül, aki kétszer volt a város polgármestere, később képviselő, s korábban tanácselnök is. Két felnőtt ikerfiúk Balázs és Viktor. Kálmán az első osztálytalálkozónkon még örömmel résztvett, 3 év múlva sajnos már nem engedte korai halála. Nevét a Kűzdy nagypától kapta, de leginkább Öcsinek hívtuk.

Kűzdy Öcsi (Kálmán) és Szarvas Öcsi (Béla) találkozása 2000-ben az iskolai találkozókon. Sajnos ma már egyikük sem él. Közöttük Varga Vilma és Marosi Gyuszi látható ¹⁰

4. Gabriella 1935. január 1-jén született, és vegyész-technikusként került a börgyárba. Egy ideig a laborban, majd az üzemben dolgozott, hosszú évekig krómos főművezetőként. Később vállalati igazgató-helyettes lett. 18 évig volt országgyűlési képviselő. Később egy ideig a helyi nyugdíjas szervezet vezetője volt, jelenleg a börgyár nyugdíjasklubjának a tagja. Férje, Csapó János szintén vegyész-technikusként dolgozott műszaki vonalon a növényi gyárban. Nagy fotós is volt. Fiúk, Róbert felnőtt, családos, két gyermeke Márton és Dóra, akik sok nyarat töltöttek a nagyszülőknél kicsiny koruk óta. Gabi alapító tagja volt az SBTC női kézilabda szakosztályának, melyet Szép Antal szervezett és vezetett, s igen szép eredményeket értek el.

¹⁰ Fényképezte Kiss Margit

A „kézisek”: Fent balról: Györke Edit, Kerekes Éva, Szép Antal, Günwald Teréz és Küzdy Gabriella. Középső sor: Balla Anna, Vörös Éva, Kovács kislány, Szilasi Éva. Legelöl: Vinczek Mária és Szabó Viktória 1958-ban¹¹

Balról Piroska, Gabriella, Erzsébet és Margit – 21. század¹²

5. Piroska 1937-ben született és textil-technikusként Svájcba ment. Ott dolgozott, ott ment férjhez. Fia Andreas, unokája Nico. Sokat jár haza, évente többször is - itthon élő testvéreihez, s a temetőbe, szülei sírjához. Ő édesapja Erdélyben maradt nővérének nevét „örökölte”.

6. László 1941-ben született, Budapesten élt, felesége Bányász Teréz. Ő édesapjuk László nevű testvére után kapta nevét. A gyönki gimnáziumban végzett, majd emelt szintű hűtőgépszerezést tanult, s e szakmában dolgozott. Két gyermekük Anikó és László, s László 3 gyermeke Máté, Ádám és Noémi. Az első városi találkozón még beszélhettünk pár szót, már sajnós vele sem tudnék.

7. Endre a legkisebb fiúgyermek, aki az édesapja nevét kapta. Ő tartotta karján édesanyjuk temetésén a 2 éves gyermeket. A nagyobbak körülöttük, aki ott volt, sose felejtí el. Endre villanszerelőként dolgozott, felesége Balázs Erzsébet. Gyermektelen házaspár voltak, Pécssett éltek. Sajnos ő, a legfiatalabb távozott el elsőnek a testvérek közül.

A Küzdy család. Balról Kálmán, Erzsébet, Margit, ifj. és id. Küzdy Endre, Gabriella, László, Piroska¹³

A Küzdy-nevet Laci gyermekei és unokái tovább tudják vinni. S a nagy család az asszonyneveken is épp olyan szépen összetart, mint nehéz, de szép

gyermekkorukban, amikor édesapjuk még énekelt is velük, és mesélt nekik. Felnőve értékes emberek lettek valamennyien.

Kívánok a testvéreknek, házastársaiknak, s az összes leszármazott családtagnak jó egészséget, sok örömet, sok sikert. Szüleik és fiútestvéreik emlékét a simontornyaiak, s a távolabbi kollégák és osztálytársak is tisztelettel és szeretettel őrzik.

¹¹ Fénykép Csapó Jánosné Küzdy Gabriellától

¹² Fénykép Farkas Ferencné Küzdy Margittól

¹³ Fénykép Farkas Ferencné Küzdy Margittól